

José Ignacio
Morillo-Velarde
Pérez

Dominio Público.

Ed. Trivium, Madrid, 1992.

Nun intento de desvelar algún dos chamados paradoxos que envolven o dominio público, José Ignacio Morillo-Velarde aborda con grande naturalidade e intuición o *como* do dito dominio, por utiliza-la mesma expresión có autor, desde unha xenuína posición xurídico-pública:

“Partindo da convicción de que o dominio público non é reconducible, alomenos no noso dereito, a ningunha forma de propiedade, por moi especial que se considere, e que, por tanto, está constituído por un feixe ou conxunto de potestades públicas de diversa índole atribuídas polo Dereito, trátase, precisamente, de mostrar como funcionan esas potestades para explica-la afectación ou a desafectación, a inalienabilidade ou a recuperación de oficio, a concesión ou as reservas demaniais, etcétera, no convencemento sentido de que o obrar segue ó ser” (páx. 12).

Esta é a idea que preside toda a obra de Morillo-Velarde. Para lle facer fronte, dedica un amplo capítulo a analiza-la relación dominio público-propiedade desde as perspectivas doutrinal, legislativa e xurisprudencial. A súa conclusión, unha idea clave: “O fallo da doutrina [...] radica en se conformar con remiti-las peculiaridades do réxime demanial ó

cómodo expediente das modalidades ou especialidades, sen comprender que ante o que estamos é ante indicios dunha institución diferente” (páx. 34).

Este será o punto de partida dun interesante excursión histórico, baseado fundamentalmente na obra de Alfredo Gallego Anabitarte e outros, *El Derecho de Aguas en España* (Madrid, 1986), cun propósito claro, facerlle ver ó lector que a tese de M. Hauriou sobre a natureza xurídica do demanio serviu de rémora á evolución da doutrina do Dereito Administrativo sobre este punto, porque contentou os autores nunhas teses aparentemente satisfactorias que só ultimamente están sendo obxecto de revisión.

Efectivamente, a doutrina de Hauriou foi determinante na evolución do dereito administrativo francés e español. Ó afirmar que os bens de dominio público son propiedades administrativas afectadas directamente á utilidade pública, configúrase a institución demanial como unha forma de propiedade especial, doutrina que raramente se cuestionou ata os nosos días. Independentemente das bondades desta teoría, coincido co autor en que hoxe por hoxe é posible entender a institución sen necesidade de reconducila a modulacións de conceptos xurídicos propios do Dereito Civil.

Tomando como concepto de apoio o de *potestade*, Morillo-Velarde reelabora o réxime xurídico demanial e será a partir del como explicará a afectación, a titularidade, o uso e o aproveitamento do demanio, a potestade de deslindamento, a recuperación de oficio, a publicidade posesoria, etc.

O libro divídese en seis capítulos:

— *Introducción*, onde o autor expón os obxectivos perseguidos no seu traballo, no sentido arriba indicado de desentraña-los paradoxos da técnica demanial e reelabora-lo seu réxime xurídico tomando como concepto de apoio o da potestade.

— *Dominio público y propiedad*, que contén a análise da teoría da propiedade na doutrina, no ordenamento xurídico positivo e na xurisprudencia, tanto na súa versión máis pura coma na consideración de certas modulacións da institución civil para axeitála ó ordenamento xurídico-público.

— *Breve excursio histórico*, desde as orixes do dominio público no dereito francés (de Proudhon a Hauriou) ata o Código Civil español de 1889.

— *Las tendencias actuales en la construcción del concepto de dominio público*, que contén unha interesante síntese da posición de autores como Villar Palasí, Barnés Vázquez, Gallego Anabitarte, Parejo Gamir e Rodríguez Oliver, por exemplo, todos eles críticos coa tese tradicional do dominio público.

— *Las bases constitucionales del dominio público*, onde se analizan os datos que se desprenden da Constitución de 1978: reserva de lei, inalienabilidade, imprescritibilidade, inembargabilidade,...

— *Configuración técnica de las potestades demaniales. Elementos de las potestades demaniales*, que supón unha recondución de todo o anterior á técnica das potestades, desde a cal debe explicarse a reestructuración do dominio público: a afectación como presuposto determinante da demanialidade, a natureza da titularidade pública dos bens demaniais, as potestades de uso e aproveitamento e mailas de defensa e conservación.

En definitiva, un traballo non tanto novo, como pon de manifesto unha tendencia doutrinal cada vez máis consolidada e unha tímida xurisprudencia constitucional (véxase a sentenza do TC 227/1988, do 29 de novembro, sobre a Lei de Augas: "A incorporación dun ben ó dominio público supón non tanto unha específica forma de apropiación por parte dos poderes públicos, senón unha técnica dirixida primordialmente a excluí-lo ben afectado do tráfico xurídico privado, protexéndoo con esa exclusión mediante unha serie de regras exorbitantes das que son comúns no tráfico *iure privato*"), pero si unha importante aportación á necesaria revisión da institución demanial para liberalala do arrastre histórico e abordala desde unha perspectiva eminentemente xurídico-pública. **GE**

Marta García Pérez
Investigadora da EGAP

